

KONU: GÖÇ VE MESLEK DÜNYASI

Ön söz: Yerleşme ve çalışma izni konuları çok yönlü ve karmaşıktır. Her ayrı durumda, dikkate alınması gereken birçok ayrıntı ve istisnai düzenlemeler vardır. Bizim açıklamalarımızın hedefi, sizi konu hakkında bilgilendirmek ve sorunların neler olduğu hususunda ilk ve kısa bilgiler vermektir. Yazının sonunda, ayrıntılı sorularınızda size memnuniyetle yardımcı olacak bazı web siteleri ve kuruluşlar bulabilirsiniz.

Küreselleşme ve interkültürelilik günümüzde toplumumuzu giderek şekillendirmektedir. İnterkültürel yetkiye, giderek daha büyük ölçüde önemli ve geleceğe yönelik bir kilit yetki gözüyle bakılmaktadır. Ancak halk arasındaki tartışmalarda çok kez, farklı etnik ve kültürel kökenli insanların bir arada yaşaması ve bir arada çalışmasından doğan uyuşmazlıklar, yanlış anlamalar ve önyargılar ön plana çıkmaktadır. Fakat bu kaynaşma, aynı zamanda çok sayıda fırsatlar da sağlamaktadır: İnsanların birbirlerinden öğrenme fırsatı, insanın ufkunu yeniliklere ve bilinmeyenlere açması ve böylece diğer insanlara karşı anlayışını geliştirmesi.

İnsanların sürekli ya da geçici olarak doğdukları ülkeyi terk ederek diğer bir ülkede yaşamalarının ve çalışmalarının **nedenleri** çok çeşitlidir:

- ▶ Savaşlardan, çevre felaketlerinden, açlıktan ve siyasi ya da dini takipten kaçma,
- ▶ daha iyi yaşam şartları, çalışma ve kazanç olanakları arayışı,
- ▶ aile birleşimi çerçevesinde ailenin yanına gitme,
- ▶ öğrenci değişim programları çerçevesinde de olmak üzere eğitim ve ileri eğitim amaçları,
- ▶ eğitimler, kursiyer programları çerçevesinde yabancı ülkelerde deneyim kazanılması,
- ▶ yabancı dilleri daha iyi öğrenebilmek için,
- ▶ şirket tarafından yabancı ülkelerdeki şubelere gönderilme,
- ▶ kariyer fırsatlarından ve mesleki gelişim olanaklarından yararlanma,
- ▶ vs.

Bu kaba sayım sayesinde bile, ne kadar büyük sayıda muhtemel gerekçenin mevcut olduğunu tahmin etmek mümkündür. Ancak ikamet değişikliğinin sürekli olması durumunda (yani örneğin öğrenim ya da çalışma amaçlı geçici ikametlerde, çocuk bakıcılarında (Au Pair) ya da sezonluk işçilerde değil) göçten bahsedilir.

*Aşağıdaki metinde kişisel kavramların kullanıldığı yerlerde, bunlar hem kadınları hem de erkekleri kapsamaktadır.

İstatistik. Avusturya'ya göç, 2012 yılında yaklaşık 125.000 insan olarak (bu insanlardan 17.413 'ü iltica talebinde bulunmuştur) gerçekleşmiş olup aynı zamanda yaklaşık 96.500 insan (bunlardan 22.000'i Avusturya vatandaşı olmak üzere) Avusturya'dan başka ülkelere göç etmiştir. 2013 yılında yaklaşık 151.000 insan Avusturya'ya göç etmiş ve 96.500 insan (Bunlardan 22.000'i Avusturya vatandaşı olmak üzere) Avusturya'dan başka ülkelere göç etmiştir. 2013 yılında iltica başvuruları yaklaşık 17.500'ü bulmuştur.

Kaynak: Statistik Austria & Federal İçişleri Bakanlığı

Yardım. Göç etmiş ailelerden gençler ve yetişkinler için, Avusturya 'da toplumsal ve mesleki yaşama girişi sağlamayı ve kolaylaştırmayı hedefleyen entegrasyon ve teşvik programları vardır (örneğin dil kursları, çok kültürlü projeler, göçmenler için hukuki danışma ve refakat). Makalenin sonunda enformasyon, danışma ve yardım hizmetleri sunan kuruluşlar ve web sayfaları ile ilgili birkaç link bulabilirsiniz.

1. TANIM VE YASA

Yabancılar çalışma yasası. Avusturya vatandaşlığına sahip olmayan şahısların çalıştırılmaları, Avusturya 'da yabancılar çalışma yasasıyla (AuslBG) düzenlenmiştir. Değişik şartlara bağlı olarak, Avusturya iş piyasasına girilmesini sağlayan çeşitli izinlerin verilmesi mümkündür (Avusturya çalışma yasasının 3. maddesinin 1. ve 2. fıkraları):

- Çalışma izni,
- Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kartı, Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kartı plus, Mavi kart EU,
- personel gönderme izni ya da stajyerler, Joint Venture veya şirketler topluluğu eğitimi alanlara verilen onay belgesi (Anzeigebestätigung),
- sürekli oturma – AB (Sürekli oturma – AT): süresiz oturma izniyle birleşik iş piyasasına sınırlamasız girme hakkı,
- geçerli çalışma izni ya da geçerli muafiyet belgesi: 1 Ocak 2014 tarihinden beri yeni düzenlenmemektedir
- ve diğerleri

Çalışma başlamadan önce, yani işe başlamadan önce, belirtilmiş olan izinlerden birinin mevcut olması gerekmektedir.

Yabancılar çalışma yasasından (AuslBG) muaf olan kişiler, diğer kişilerin yanı sıra (bütün istisnalar sayılmamıştır) aşağıdaki kişilerdir:

- Avrupa Ekonomik Sahası ülkeleri ve Avrupa Birliği ülkeleri ile İsviçre vatandaşları (Avrupa Birliği 'ne yeni üye olmuş ülkelerin vatandaşları için – halen Hırvatistan - geçiş düzenlemeleri geçerlidir)
- Kendilerine Avusturya'da yazılı kararlar ile iltica tanınmış olan yabancılar
- Bir yıldan daha uzun bir süredir geçici koruma statüsünde bulunan kişiler (bunlar, iltica başvuruları reddedilmiş olmakla beraber çeşitli nedenlerden dolayı, örneğin geldikleri ülkede savaş olduğundan, sınır dışı edilemeyen kişilerdir)

- Kadın/erkek Avusturya vatandaşlarının, Avrupa Ekonomik Sahası ülkeleri vatandaşlarının ya da İsviçre vatandaşlarının Avusturya vatandaşı olmayan eşleri ve reşit olmayan (21 yaşına kadar) çocukları.
- Belirli meslek gruplarından olan kişiler, örneğin diplomatlar, eğitim görevlileri ve araştırmacılar, bakıcılar (bu, belirli sınırlamalar eşliğinde Avrupa Birliği 'ne yeni üye olmuş ülkelerin vatandaşları için geçerlidir).

Bunun anlamı, bu kişilerin her Avusturya vatandaşı gibi, herhangi bir izin gerekmeksizin bir işte çalışabilecekleridir.

Entegrasyon sözleşmesi

Entegrasyon sözleşmesi, **zorunlu Almanca Entegrasyon Kursları** öngörmektedir. Entegrasyon sözleşmesinin amacı, Avusturya'nın toplumsal, ekonomik ve kültürel yaşantısına katılabilmek için temel Almanca dil bilgilerinin edinilmesidir. Üçüncü ülkelerin vatandaşlarının (bunlar Avrupa Birliği'ne ve Avrupa Ekonomik Sahası'na dahil olmayan ülkelerin bütün vatandaşlarıdır), kendilerine oturma izni verilmesi ya da oturma izinlerinin uzatılması durumunda, entegrasyon sözleşmesini yerine getirmekle yükümlüdürler.

Entegrasyon sözleşmesi kapsamı dışında kalan üçüncü ülke vatandaşları şunlardır:

- Entegrasyon sözleşmesinin yerine getirileceği sürenin sonuna kadar reşit olmayan kişiler,
- ilerlemiş yaşları ya da sağlık durumları nedeniyle entegrasyon sözleşmesini yerine getirmeleri kendilerinden beklenemeyecek kişiler.

2. YERLEŞME ve bir İŞTE ÇALIŞMAYA BAŞLAMA

Avusturya vatandaşlığı olmayan kişilerin iş piyasasına girebilmelerinin ilk şartı, yasal şekilde Avusturya 'ya yerleşmiş olmalarıdır. Bunun için farklı oturma izni türleri olup burada yalnız bunların arasında en önemli olanlar belirtilmiştir:

2.1 Oturma izni

Oturma izni, yerleşme amacı olmadan geçici olarak sınırlı bir süre boyunca (en fazla 6 ay için) ikamet etmek için alınacak bir izindir. Oturma izni, rotasyona tabi çalışanlara, merkezleri Avusturya 'da olmayan yabancı uyruklu firmaların serbest meslek sahibi olmayan çalışanlarına, serbest meslek sahiplerine, bay/bayan sanatçılara, bay/bayan öğrencilere, üniversite öğrencilerine, sosyal hizmet çalışanlarına, bay/bayan araştırmacılara ve aile birliklerine verilebilir.

2.2 Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kart, Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kart plus ve Mavi kart EU

Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kart olarak adlandırılmış olan kart, Avusturya'da 1 yılla sınırlı olmak üzere yerleşime ve belirli bir işverende çalışmaya hak tanır. Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kart, yüksek vasıflı çalışanlara, rağbet görmeyen mesleklerde kalifiye elemanlara, diğer kilit elemanlara ve yüksek öğrenimlerini yarıda bırakan kadınlara/erkeklerle verilir. **Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kart**

plus, Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kartın uzatılması durumunda ve çalışma izninin ya da muafiyet belgesinin yerine talep edilebilir olup aynı şekilde üç yıla sınırlı yerleşim hakkı, ancak buna ek olarak iş piyasasına sınırlamasız girme hakkı tanır.

Mavi kart EU, en az 3 yıllık akademik bir eğitime sahip kişilere ve bu eğitime uygun bir işyeri ve iki yıllık süre için düzenlenir ve belirli bir işverende çalışılmasına hak tanır (iş piyasasına sınırlı katılım).

2.3 Yerleşme izni

Yerleşme izni, Avusturya 'da yalnız geçici olarak ikamet etmeyen ve serbest meslek sahibi olarak ya da serbest olmayan bir işte çalışan kişiler için **sınırlı süreli bir oturma iznidir** (bir yıllık süre için).

2.4 Sürekli oturma – Avrupa Birliği (Sürekli oturma – Avrupa Topluluğu)

“Sürekli oturma – AB” ikamet unvanı, **süresiz bir oturma iznidir**. Bu izni, son **beş yıl boyunca aralıksız olarak** Avusturya 'da ikamet etmiş olan ve entegrasyon sözleşmesini (yukardan bakınız) yerine getirmiş olan kişiler talep edebilirler.

“Sürekli oturma – AT” ikamet unvanı, Avusturya iş piyasasına sınırlamasız katılma hakkı tanır. Oturma hakkı sınırsız olmakla birlikte, bu hakkı belgeleyen kartın beş yılda bir yenilenmesi gerekmektedir.

İlk oturma izni için verilecek dilekçelerin normal olarak Avusturya 'ya giriş yapmadan önce yurt dışında bizzat verilmeleri zorunludur. Uzatma başvurularının ise Avusturya'da verilmeleri mümkündür.

İlgili ikamet unvanına bağlı olarak iş piyasasına farklı katılım hakları bulunur. Yabancılar çalışma yasası kapsamına girmeyen şahıs grupları (örneğin AB ülkesi vatandaşları - yeni üye olan ülkelerin vatandaşları hariç olmak üzere), esas olarak iş piyasasına sınırlamasız katılma hakkına sahiptirler.

Süresiz oturma izni (“Sürekli oturma - AB”) ya da sınırlı süreli oturma izni (Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kart plus veya bir yerleşim izni) bulunan kişilerin iş piyasasına sınırlamasız katılma hakları bulunur.

Buna karşılık Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kart ya da Mavi kart EU sahipleri için yalnız belirli bir işveren için iş piyasasına sınırlamasız katılma hakkı bulunmaktadır.

2.5 Çalıştırma izni

Yabancı uyruklu bir çalışanın oturma izni ya da yerleşme özgürlüğü olmakla beraber (yeni AB ülkeleri vatandaşları için geçerlidir) serbest meslek olmayan bir işte çalışma hakkı bulunmuyorsa, işverenin bir çalıştırma iznine ihtiyacı vardır.

Bu çalıştırma izinleri işveren/işletme tarafından iş kurumundan (AMS) talep edilir ve bir yıl için düzenlenir. Yabancı uyruklu çalışanın yalnız başvuruda bulunan işletmede çalışması mümkündür.

İş kurumu (AMS) izni düzenlemeden önce, bu iş yeri için uygun yerli işsiz elemanların ya da iş kurumundan yardım alan elemanların olup olmadığını incelemek zorundadır (iş piyasası incelemesi). Çalıştırma izni, iş ilişkisinin son bulmasıyla sona erer.

Çalıştırma izninin artık yalnız öğrenciler, üniversite öğrencileri, şirket tarafından yabancı ülkelerdeki şubelere gönderilen çalışanlar, rotasyona tabi çalışanlar ve Hırvat vatandaşları (aşağıdan bakınız) için önemi bulunmaktadır.

Diğerler kişilerin yanı sıra, iş piyasası incelemesi yapılmadan çalıştırma izni verilen kişiler şunlardır:

- ▶ Ebeveynlerinden birinin de Avusturya'da çalışması halinde, Avusturya'da okulu bitirdikten sonra yabancı uyruklu gençler,
- ▶ „İleri derecede entegre olmuş“ (Avusturya'da en az 8 yıldır ikamet) göçmenler,
- ▶ kendilerini geçmiş son yıl içinde de en az altı ay çalıştırmış olan bir işverende çalışan ve işe gitmek için düzenli olarak sınır ötesine gidip gelen kadınlar/erkekler,
- ▶ iş piyasasına girmeleri için uluslararası anlaşmalarla zorunlu kolaylıklar sağlanmış olan yabancılar,
- ▶ işletme yöneticileri ve özel vasıflı kalifiye elemanlar (özellikle yatırım transferleri ya da işletmelerin yerleşmeleriyle bağlantılı olarak),
- ▶ yabancı işverenlerin ülke içine göndermiş olduğu elemanlar,
- ▶ kısa süreli çalıştırılan yabancılar (örneğin hasat yardımcıları, 6 hafta ila 3 ay arası) = Sezonluk işçiler için çalışma izni (**Kontenjane bağlı izinler**).

DİKKAT: Çalışma izni ve muafiyet belgesi kaldırılmıştır

Bu konulardaki düzenlemeler 01 Ocak 2014 tarihi itibarıyla tamamen kalkmıştır. Böyle bir hakka sahip olan kişiler, iş piyasasına sınırlamasız katılma hakkı tanıyan Kırmızı-Beyaz-Kırmızı kart plus 'u alabilirler.

2.6 İş piyasasına katılım için diğer düzenlemeler:

- Avusturya'da işletme şubeleri bulunmayan ve bay/bayan çalışanlarını yurt içinde altı aydan uzun bir süre çalıştırmayan yabancı işverenlerin bu çalışanları için **personel gönderme izinleri** verilir. Personel gönderme izni en fazla dört ay için verilir. İstihdamın daha uzun sürmesi durumunda, çalışma izni gerekmektedir.
- Çalışanların işletme içi eğitim, öğretim ve ileri eğitim amaçlı olarak gönderilmeleri için, belirli şartlar altında çalıştırma izni ya da personel gönderme izni gerekmemektedir. İş kurumunun yerel yetkisi bulunan bölge ofisi tarafından düzenlenen bir **onay belgesi** yeterlidir.

Ara söz 1: AB-GENİŞLEME

Avrupa Birliği'ne yeni katılan ülkelerin vatandaşları, Avrupa Birliği'ne katıldıktan en geç 7 yıl sonra Avusturya iş piyasasına serbest giriş hakkına sahip olurlar. Avrupa Birliği'ne yeni katılan ülkelerin vatandaşları için bazı geçiş düzenlemeleri geçerlidir, yani henüz Avusturya iş piyasasına sınırlamasız giriş hakları yoktur ve yabancılar çalışma yasasına tabi olmaya devam etmektedirler. Böylelikle Avusturya'da yasal şekilde çalıştırılabilmek için yine çalıştırma iznine gerek duymaktadırlar.

Halen Hırvatistan vatandaşları (AB'ye katılma tarihi 1 Temmuz 2013) için bu geçiş düzenlemeleri geçerlidir.

Yeni AB – ülkelerinden gelen aşağıdaki şahıs gruplarının daha şimdiden bütün Avusturya'da serbest iş yeri seçimi hakları bulunmaktadır (bunlar için geçiş düzenlemeleri geçerli değildir):

- İş kurumundan, iş piyasasına serbest giriş hakları bulunduğu dair bir belge ibraz edebilen yeni AB-ülkeleri vatandaşları ("Serbestlik belgesi"), ya da
- çalışma izni, muafiyet belgesi, Sürekli oturma – AB ya da yerleşim belgesi olan vatandaşlar.

Uyarılar:

- a) Romanya ve Bulgaristan vatandaşlarının 1 Ocak 2014 tarihinden beri Avusturya iş piyasasına sınırlamasız giriş hakları bulunmaktadır.
- b) Yeni AB üyesi ülkelere gelen elemanların Avusturya'da çalışabilmeleri için Avusturya'ya giriş yapma ya da oturma iznine ihtiyaçları yoktur.

Ara söz 2: AB - Türkiye ortaklık anlaşması

AB 'nin Türkiye ile ortaklık anlaşması esas alınmak suretiyle Türk vatandaşları için Avusturya iş piyasasına giriş kolaylaştırılmaktadır. Belirli bir süre boyunca (izin türüne göre 3 ila 5 yıl arası) Avusturya'ya yasal olarak yerleşmiş ve çalışmış olmaları şartıyla bir **muafiyet belgesi** ya da **Türk vatandaşları için çalıştırma izni** düzenlenir.

Avusturya 'da yasal olarak çalışmakta olan Türk vatandaşlarının aile fertleri (eşler ve reşit olmayan çocuklar) de iş piyasasına katılma hakkına sahiptirler ve kendilerine, iş kurumu (AMS) tarafından bir muafiyet belgesi ya da Türk vatandaşları için çalıştırma izni düzenlenir.

Çalıştırma izni alınması durumunda, dilekçenin ilgili kişinin çalıştığı işletme ya da işvereni tarafından iş kurumuna verilmesi gerekmekte olup yine yalnız o işletme için geçerlidir.

İş kurumu, meslek eğitime başlamak isteyen Türk çocuklar için, çıraklık eğitimleri boyunca çalışabilecekleri bir işletme bulunduğu zaman „Türk vatandaşları için çalıştırma izni“ düzenler. Bunun ön şartı ise, ebeveynin Avusturya 'da usulüne uygun bir şekilde çalışmakta ya da çalışmış olmasıdır.

Bu hallerde daima ilgili kişilerin uzun yıllardır ikametlerine istinaden bir "Sürekli oturma - AB" düzenlenmesi haklarının bulunup bulunmadığı incelenmelidir.

4. TANIMA – NOSTRİFİKASYON

Geldikleri ülkelerde belirli eğitimleri tamamlamış ya da eğitimlere başlamış olan ve bunları Avusturya 'da sürdürmek ve bitirmek isteyen göçmenler, eğitimlerinin tanınmasını ya da nostrifikasyonunun yapılması yönünde başvuruda bulunabilirler. Tamamlamış ya da başlamış oldukları eğitimin türüne göre bunun için farklı yöntemler vardır:

a) Çıraklık eğitimi

Çıraklık eğitimi, iki yönlü bir meslek eğitim sistemidir. Eğitim iki öğrenim yerinde gerçekleşir: mesleğe özgü (ihtisas alanıyla ilgili ve pratik) bilgilerin ve becerilerin öğretildiği işletmede ve teorik esasların ve ilerletici genel bilginin sağlandığı meslek okulunda. Yurt dışında bir çıraklık eğitimine başlamış olan ve bunu Avusturya 'da sürdürmek isteyen çıraklık öğrencileri için iki yol vardır:

- **Çıraklık eğitimi için bir işletme bulmuş olmanız halinde, o işletmede devam edilmesi**

Bu durumda ilgili federal eyaletin çıraklık eğitimi dairesince çırağın hangi ön bilgilere ve becerilere sahip olduğu ve çıraklık eğitimine hangi seviyede ya da hangi eğitim yılında devam edebileceği incelenir.

- **Eğitime ikinci eğitim yoluyla devam edilmesi**

Çıraklık eğitiminin yapılabileceği bir işletme bulmak her zaman mümkün olmaz. Ancak Avusturya 'da, meslek eğitimini diğer bir yoldan tamamlamak için birçok olanak vardır, örneğin akşam okullarına, başka meslek öğretme kurslarına ya da WIFI ve BFI 'nin kurslarına devam etmek yoluyla. Eğitim tamamlandıktan sonra, çıraklık eğitimi bitirme sınavına kabul için dilekçe verilebilir. WIFI ve BFI gibi eğitim kuruluşları, çıraklık eğitimi bitirme sınavına hazırlık kursları da düzenlemektedirler.

Çıraklık eğitimi bitirme sınavı

Çıraklık eğitimi bitirme sınavına kabul edilme yönündeki başvurunun, ilgili federal eyaletin ticaret odasına yapılması gerekmektedir. Esas olarak çıraklık eğitimi için yaş sınırı yoktur. Avusturya 'da çıraklık eğitimlerine genelde zorunlu eğitim sonrası (9. okul yılı tamamlandıktan sonra) takriben 15 yaşında başlanır.

Meslek eğitimlerini yurt dışında tamamlamış olan kişiler, Federal Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığında (BMWFW), bu eğitimlerinin Avusturya 'daki çıraklık eğitimi ile eşit tutulması (= eş değerde olduğunun tespiti) yönünde talepte bulunabilirler.

Karşılaştırılabilir eğitimler olan bazı devletlerle ya da bölgelerle meslek eğitim anlaşmaları (Almanya, Güney Tirol ve Macaristan) bulunmakta olup bu anlaşmalarda hangi ulusal eğitimlerin birbirlerine uygun oldukları ve tanındıkları belirlenmiştir. Meslek eğitimlerinin bu eş değeri hususundaki tasdik belgeleri, başvuru üzerine ilgili federal eyaletin ticaret odasının çıraklar dairesi tarafından içerikleri ayrıca incelenmeden düzenlenir.

Meslek eğitiminin (çıraklık eğitimi) yurt dışında tamamlanmış olduğu tüm diğer hallerde eşit tutulma yönündeki başvuru, Federal Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığınca (BMWFW)

incelenir ve ilgili yabancı devlet tarafından buna uyan Avusturya eğitiminin de tanınması ve şartların yerine gelmesi halinde onaylanır.

Eğitimlerin eş değerli olduğunun belgelenememesi, ancak bitirilmiş olan eğitimin büyük bölümleriyle Avusturya'daki çıraklık eğitime uygun olduğunun inandırıcı bir şekilde belgelenmesi halinde, Federal Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığı (BMWFV), eşit tutulma yerine çıraklık eğitimi bitirme sınavına katılma izni verebilir ve sınavın hangi bölümlerine girilmesi gerektiğini belirler.

Ustalık sınavı

Yurt dışında bir çıraklık eğitimi tamamlamış olan ve Avusturya 'da ustalık sınavını yapmak isteyen kişiler için Avusturya ticaret odasının ustalık sınavı merkezleri yetkilidir.

b) Lise bitirme diploması

Düzenlenmiş olduğu ülkede bir kolejde, bir akademide, bir meslek yüksekokulunda ve bir üniversitede eğitim alma hakkı tanıyan her yabancı okul karnesi ya da diploma, lise bitirme diploması (Matura) sayılır. Tanımanın üç şekli vardır:

- ▶ **Nostrifikasyon:** Yabancı (lise bitirme) diplomalarının Avusturya diplomalarıyla eşit tutulmaları. Bununla yabancı diploma, bundan doğan tüm hakları da içermek üzere, bir Avusturya diplomasıyla eşitlenir. Nostrifikasyon, Federal Eğitim ve Kadınlar Bakanlığı'na (BMBWF) dilekçe verildikten sonra yapılır. Bazı derslerin (ihtisas alanlarının) yeterli ölçüde belgelenememesi halinde, dışardan sınavlara (=Nostrifikasyon sınavları) girilmesi öngörülmüştür.

Bazı durumlarda diplomanın, düzenlendiği ülkede onaylanması da istenir.

- ▶ **Anlaşmaya istinaden eş değerlilik:** Avusturya ile lise bitirme diplomalarının eş değerliliğini belirleyen çok taraflı ya da iki taraflı anlaşmaları bulunan devletlere ait lise bitirme diplomaları, içerikleri ayrıca incelenmeksizin genel anlamda üniversiteye devam hakkı sağlarlar. Bu devletlerin bir listesi, Federal Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığının sitesinde (www.bmwf.gv.at) bulunmaktadır.
- ▶ **İlgili yüksekokulun kararıyla eş değerlilik:** Eğer ilk iki şık söz konusu değilse, üniversite ya da öğrenim dalı yönetimi, öğrenime kabul için belirli bir lise bitirme diplomasını bir Avusturya lise bitirme diplomasına eş değerde sayabilir. Ancak bu eş değerliliği, önce ek sınavların verilmesine bağlı kılabilir.

c) Yükseköğrenim

Yükseköğrenimlerine yurt dışında başlamış olan ve Avusturya 'da devam ettirmek ya da bitirmek isteyen öğrenciler, yurt dışında vermiş oldukları sınavların geçerli sayılmasını talep edebilirler. Bir sınavın geçerli sayılmasının kriteri, buna uygun olan Avusturya sınavıyla içerikler ve saat sayısı açısından (ECTS-kredi puanları) eş değerliliğidir. Sınavların geçerli sayılması işlemleri, ilgili üniversite tarafından yapılır.

d) Yurt dışında edinilmiş niteliklere sahip kişiler için başvuru merkezleri

Genel bilgiler: www.berufsanerkennung.at

- **Viyana başvuru merkezi (AST Wien)**

Göçmenler için danışma merkezi

Perspektive – Anerkennungs- und Weiterbildungsberatungsstelle für NeuzuwanderInnen und Asylberechtigte
(Perspektive – Yeni göçmenler ve iltica başvurusu kabul edilmiş kişiler için tanıma ve ileri eğitim danışma merkezi)

Nordbahnstraße 36/Stiege 1/3. Kat

1020 Wien

Tel.: 01/58 58 019

ast-wien@migrant.at ya da perspektive@migrant.at

www.migrant.at

- **Aşağı Avusturya ve Kuzey Burgenland başvuru merkezi (AST NÖ)**

Göçmenler için danışma merkezi

Nordbahnstraße 36/Stiege 2/2. Kat

1020 Wien

St. Pölten başvuru saatleri (St. Pölten iş kurumu) – Çarşamba: saat 9:00 – 15:00 arası

Daniel Gran Straße 10 / Zemin kat / Oda E 0017

3100 St. Pölten

Tel.: 01/99 72 851

ast.noe@migrant.at

www.migrant.at

- **Yukarı Avusturya ve Salzburg başvuru merkezi (AST OÖ – AST Salzburg)**

migrare - Göçmenler için merkez OÖ

Humboldtstraße 49/1. Kat

4020 Linz

Salzburg başvuru saatleri (Salzburg iş kurumu) – Pazartesi: saat 9:00 – 15:30 arası

Auerspergstraße 67/1. kat / Oda 133

5020 Salzburg

Tel.: 0732/93 16 03-0

ast.oberoesterreich@migration.at ya da ast.salzburg@migration.at

www.migration.at

- **Steiermark, Kärnten ve Südburgenland başvuru merkezi (AST Steiermark)**

ZEBRA – Interkulturelles Beratungs- und Therapiezentrum

(Kültürler arası danışma ve terapi merkezi)

Granatengasse 4/3. Kat

8020 Graz

Klagenfurt başvuru saatleri (Klagenfurt iş kurumu) – Perşembe: saat 10:30 – 15:30 arası

Rudolfsbahngürtel 40, 2. kat / Oda 252

9021 Klagenfurt

Tel.: 0316/83 56 30

ast.steiermark@zebra.or.at ya da ast.kaernten@zebra.or.at

www.zebra.or.at

- **Tirol ve Vorarlberg başvuru merkezi (AST Tirol)**

ZeMiT – Zentrum für MigrantInnen in Tirol

(ZeMit – Tirol'da göçmenler merkezi)

Andreas-Hofer-Straße 46/1. kat

6020 Innsbruck

Feldkirch başvuru saatleri (Feldkirch iş kurumu) – Pazartesi: saat 10:15 – 14:30 arası

Reichsstraße 151, Oda 1022

6800 Feldkirch

Tel.: 0512/57 71 70

ast.tirol@zemit.at ya da ast.vorarlberg@zemit.at

www.zemit.at

5. DİĞER ENFORMASYONLAR VE LINKLER

- ▶ **Avusturya İş Kurumu (AMS):** Kadın/erkek yabancılar ve işletmeler için enformasyonlar
 - ✓ Bay/bayan yabancılar için: <http://www.ams.at/service-arbeitssuchende/auslaenderinnen>
 - ✓ İşletmeler için: <http://www.ams.at/service-unternehmen/auslaenderinnen>
- ▶ **Avusturya Entegrasyon Fonu:** Göç ve entegrasyon konusuyla ilgili platform www.integrationsfonds.org
- ▶ **Viyana Entegrasyon Evi:** www.integrationsfonds.at
- ▶ **Peregrina:** Göçmenler için eğitim, danışma ve terapi merkezi (Çocuk bakımıyla birlikte) – www.peregrina.at
- ▶ **okay. zusammen leben (birlikte yaşamak):** Göç ve entegrasyon proje merkezi – www.okay-line.at
- ▶ **Berufsanerkennung.at:** Mesleklerin tanınması ve nostrifikasyon hakkında her şey - www.berufsanerkennung.at
- ▶ **Federal Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığı:** www.bmwf.gv.at
Meslek eğitimlerinin tanınması ile ilgili konularda yetkili
- ▶ **Federal Eğitim ve Kadınlar Bakanlığı:** www.bmbf.gv.at
Lise bitirme diplomalarının ve yükseköğrenim haklarının tanınması ile ilgili konularda yetkili
- ▶ **HELP.gv.at:** Avusturya'daki daireler ve resmi makamlar için kılavuz - www.help.gv.at
- ▶ **“Yarınlarınızın güvencesi – Eğitim ve Öğretim. Göçmen kökenli şahıslar için eğitim ve meslek seçimi” broşürü**

Broşürü ve çok dilde ebeveyn kitapçığını indirme imkânları:
www.bic.at → Hizmetler → Broşürler

Kaynaklar:

Yabancılar çalışma yasası
Avusturya iş kurumu (AMS)
Federal İçişleri Bakanlığı
Göçmenler için Danışma Merkezi
Avusturya Entegrasyon Fonu